

Algemene voorwaarden van

Het zal je maar gebeuren. Op het briefpapier van de vervoerder wordt aangegeven dat bijvoorbeeld van toepassing zijn de Fenex-voorwaarden, de Algemene Vervoerscondities 1983, het CMR en de Transport en Logistiek Algemene Betalingsvoorwaarden en de rechter spreekt in een vonnis uit, dat geen van al deze voorwaarden van toepassing zijn.

Hoge Raad

In een arrest van de Hoge Raad van 6 april 2001 heeft dit hoogste rechtscollege van Nederland nog eens de strekking aangegeven van de eisen die de wet stelt aan een geldige toepassing van algemene voorwaarden. Deze al weer een aantal jaren bestaande wetgeving is gericht op wijziging van de vroeger bestaande praktijk, dat algemene voorwaarden niet vóór of bij het sluiten van een overeenkomst aan de wederpartij ter kennis werden gebracht. De wettelijke regeling heeft, aldus de Hoge Raad, als doel de praktijk van 'niet van tevoren toezenden' en 'toezenden op verzoek' te doorbreken.

Overhandigen

De wederpartij kan de rechter vragen de algemene voorwaarden niet geldig te verklaren op de overeenkomst. Volgens de wet kan dat indien de vervoerder aan de wederpartij niet een redelijke mogelijkheid heeft geboden om van de algemene voorwaarden kennis te nemen. Die mogelijkheid is volgens de wet wel geboden 'indien de algemene voorwaarden voor of bij het sluiten van de vervoerovereenkomst aan de opdrachtgever "ter hand zijn gesteld" dan wel, indien dit redelijkerwijs niet mogelijk is, de vervoerder voor de totstandkoming van de vervoerovereenkomst aan de opdrachtgever bekend heeft gemaakt, dat de voorwaarden bij hem ter inzage liggen of bij een door hem opgegeven Kamer van Koophandel of een griffie van een gerecht zijn gedeponereerd, alsmede, dat zij op verzoek zullen worden toegezonden.'

Redelijkerwijs niet mogelijk

Nu gaat het om de woorden "indien dit redelijkerwijs niet mogelijk is". Was het redelijkerwijs dus wel mogelijk om bijvoorbeeld de voorwaarden mee te zenden per fax aan de opdrachtgever tegelijk met de schriftelijke acceptatie van de opdracht, maar is dit niet gebeurd, dan kan het risico ontstaan dat de opdrachtgever met succes een beroep kan doen op de ongeldigheid van die voorwaarden, wanneer op het briefpapier slechts naar de voorwaarden werd verwezen. Alleen als de opdrachtgever zelf meermalen dezelfde of nagenoeg dezelfde algemene voorwaarden in diens overeenkomsten gebruikt, kan deze geen beroep doen op de ongeldigheid. Het arrest van de Hoge Raad geeft aan hoe zorgvuldig de vervoerder dient om te gaan met het

van het van toepassing verklaren van algemene voorwaarden op de vervoerovereenkomsten. Daarom wordt geadviseerd om zo veel mogelijk bij elke nieuwe klant de algemene voorwaarden, die van toepassing zijn, mee te zenden bij de acceptatie van de opdracht. Het arrest kan verstrekende gevolgen hebben. Bij een nieuwe klant van de vervoerder die nog nooit van de AVC 1983 heeft gehoord, kan de vervoerder niet meer volstaan met het gebruik van de vrachtbrief, waarop reeds wordt verwezen naar de AVC 1983, maar zal het boekje met de tekst van de AVC 1983 ook aan die klant overhandigd moeten worden, tenzij "dat redelijkerwijs niet mogelijk" was.

Meer sets voorwaarden

Eerder, in 1997, had de Hoge Raad al aangegeven, dat geen van de sets algemene voorwaarden deel uitmaakten van de overeenkomst, toen in één enkele verwijzing op het briefpapier werd verwezen naar meerdere sets van algemene voorwaarden, zonder dat daarbij was aangegeven, welke voorwaarden op welke activiteiten van toepassing waren. Daarna heeft ook de rechtbank van Rotterdam een uitspraak van die strekking gedaan. Geadviseerd wordt om daarom altijd aan te geven, dat op het binnenlands vervoer van toepassing zijn bij voorbeeld de Algemene vervoer Condities 1983, op expeditiewerkzaamheden de Fenex-voorwaarden en op het grensoverschrijdend vervoer in aanvulling op het CMR, de Algemene vervoer Condities 1983.

Juridische karakter van algemene voorwaarden

Veel regels komen tot stand door wetgeving. Dat wil zeggen, dat de regels op voorstel van de regering worden goedgekeurd door de Tweede en daarna Eerste Kamer en vervolgens in het Staatsblad worden gepubliceerd. Deze regels vormen dan een wet, een besluit of ze worden opgenomen in bij voorbeeld het Burgerlijk Wetboek. Ze zijn van toepassing op iedereen. Algemene voorwaarden zijn geen wettelijke regels. Zij gelden alleen tussen partijen (bij voorbeeld de vervoerder en de opdrachtgever) indien deze partijen dat met elkaar hebben afgesproken. Juridisch heet een dergelijke afspraak een overeenkomst. Een overeenkomst kent doorgaans enkele hoofdverplichtingen, die steeds uitdrukkelijk tussen partijen worden afgesproken en een aantal nevenverplichtingen. Bij de vervoerovereenkomst zijn de hoofdverplichtingen de verplichting om de goederen te vervoeren voor de vervoerder en de verplichting om de vrachtprijs te betalen voor de opdrachtgever. De nevenafspraken kunnen bestaan uit de antwoorden op de vraag waar, wanneer, wat en bij wie moet worden geladen en gelost. Deze zijn per overeenkomst verschillend. Algemene voorwaarden daarentegen regelen meestal het antwoord op de vraag "wat indien". Wat indien bij voorbeeld er schade aan de lading ontstaat of de opdrachtgever niet betaalt. Ze vormen vaak een aanvulling op de wetgeving of een afwijking daarvan indien de wet dat toestaat. Algemene voorwaarden dienen

toepassing?

deel uit te maken van de vervoerovereenkomst en zijn te beschouwen als contractvoorwaarden. Algemene voorwaarden kunnen door een onderneming worden opgesteld ten behoeve van alle door die onderneming in de toekomst te sluiten overeenkomsten. Er is in dat geval sprake van bedrijfsvoorwaarden. Om te voorkomen dat er later discussie ontstaat over de exacte tekst van de voorwaarden worden ze meestal bij de Kamer van Koophandel gedeponereerd. Ook landelijke organisaties stellen al dan niet gezamenlijk met andere organisaties algemene voorwaarden op. In de regel worden deze voorwaarden gedeponereerd bij de griffies van de rechtbanken.

Facturen

Naast de verplichting om, indien mogelijk, de algemene voorwaarden aan de opdrachtgever te overhandigen, zal in de overeenkomst moeten worden vastgelegd, dat de voorwaarden deel uitmaken van de overeenkomst. Dat kan door verwijzing naar die voorwaarden in de overeenkomst zelf, wanneer deze schriftelijk is aangegegaan of door verwijzing op de vrachtbrief, offertes, facturen, briefpapier, brochures, etc. Aangezien facturen echter pas na het betreffende transport plegen te worden verzonden, is verwijzing op alleen facturen voor het betreffende transport te laat, omdat op die wijze de voorwaarden niet bij het sluiten van de overeenkomst zijn overeen gekomen. Worden de facturen echter zonder protest geaccepteerd, dan heeft de verwijzing op facturen naar algemene voorwaarden wel zin voor daarop volgende transporten tussen dezelfde partijen.

CMR - AVC vrachtbrief

Ook met betrekking tot de verwijzing op de vrachtbrief naar algemene voorwaarden is het voor partijen van belang om te weten naar welke voorwaarden wordt verwezen. De steeds meer gebruikte gecombineerde CMR / AVC vrachtbrief verwijst voor het grensoverschrijdende vervoer naar de CMR en voor het binnenlands vervoer naar de AVC 1983. Dat betekent bij voorbeeld dat er op het grensoverschrijdend vervoer niet de betalingsvoorwaarden van de AVC 1983 van toepassing zijn en de vervoerder geen beroep kan doen op het daarin opgenomen retentierecht. Het is daarom zinvol afzonderlijk af te spreken, dat de AVC 1983, aanvullend op het CMR, ook van toepassing zijn op grensoverschrijdend vervoer.

Hoe verwijzen?

Gelukkig wordt in de rechtspraak steeds meer door rechters erkend, dat het in het wegvervoer gebruikelijk is, dat het vervoer plaatsvindt onder algemene voorwaarden. Professionele partners horen daarvan op de hoogte te zijn en daarmee rekening te houden. Het blijft echter noodzakelijk om bij verwijzing naar algemene voorwaarden aan te bieden de voorwaarden op eerste verzoek gratis toe te zenden. Dit is van belang wanneer overhandiging van de voorwaarden bij het sluiten van de overeenkomst redelijkerwijs niet mogelijk bleek.

Wat als er schade aan de lading ontstaat?

Voorts is het noodzakelijk aan te geven op welke activiteiten welke voorwaarden van toepassing zijn en dat steeds de laatst gedeponereerde versie van toepassing is, zodat wordt voorkomen, dat naar voorwaarden wordt verwezen die inmiddels zijn vervangen door een nieuwere tekst en in feite dus niet meer bestaan.

Derden

Omdat de algemene voorwaarden alleen gelden tussen partijen die dat met elkaar zijn overeen gekomen, kan er tegenover derden geen beroep op worden gedaan. Met betrekking tot de vervoerovereenkomst kan er echter sprake zijn van niet twee, maar drie partijen. Dit is het geval wanneer de ontvanger/geadresseerde niet dezelfde persoon of onderneming is als de afzender/opdrachtgever. De ontvanger wordt (derde) partij bij de vervoerovereenkomst die tussen de vervoerder en de afzender is gesloten, zodra de ontvanger afgifte van de lading verlangt. Vanaf dat moment zijn ook de algemene voorwaarden die deel uitmaken van de vervoerovereenkomst op de ontvanger van toepassing.

Verzekering

Voor eigen rijders die geen andere activiteiten, zoals opslag, expeditie, en dergelijke verrichten dan transport is het niet direct noodzakelijk om eigen bedrijfsvoorwaarden te laten opstellen. In de meeste gevallen kunnen zij volstaan door met de opdrachtgever overeen te komen dat landelijk gedeponereerde algemene voorwaarden van toepassing zijn op het vervoer. Indien de opdrachtgever dezelfde voorwaarden hanteert in contracten met derden, is overhandiging niet noodzakelijk. Wetgeving, CMR-verdrag, vervoerovereenkomst en overeen gekomen algemene voorwaarden bepalen de aansprakelijkheidspositie van de eigen rijder. Het is van belang dat de vervoerdersaansprakelijkheidsverzekering naadloos aansluit op die aansprakelijkheid. Men dient erop bedacht te zijn, dat de verzekeringspolissen vaak een maximale uitkering per jaar of per gebeurtenis kennen, terwijl de aansprakelijkheid van de vervoerder kan oplopen naarmate het aantal kilogrammen van de verloren of beschadigde lading toeneemt tot het maximum toegestaan laadvermogen van de vrachtauto. Vergoeding van schade veroorzaakt door opzet of grove schuld is doorgaands in de polis uitgesloten evenals de aansprakelijkheid voor de afdracht van remboursbedragen. •

Mr. H.C. van den Akker,
www.transportadvocaat.com